

"יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין" הכח הנפלא של רשב"י לפטור את כל העולם מן הדין בזכות שהשיג את התורה בשורשה לפני שנתחלקה לתיבות

היום של ל"ג בעומר ה' אלפים תש"פ לבריאת העולם הבא עלינו לטובה, יומא דהילולא של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, יחקק לדורות עולם ליום שנמנע בגזירת שמים מאלפי רבבות אחינו בית ישראל מכל קצוי תבל לעלות למירון, להשתטח על ציון הקדוש של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי כפי שנהגו בכל השנים, מפאת חובת הזהירות שלא להיפגע ח"ו מהמגפה שהתפשטה בעולם.

הנה כי כן במצב קשה זה עלינו להתחזק בעיקר הראשון מתוך י"ג עיקרים שקבע הרמב"ם: "אני מאמין באמונה שלמה, שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים".

זאת ועוד עלינו לכוון מה שהורה לנו הרמב"ם ונפסק להלכה בשלחן ערוך (חו"מ סימן תכז ס"ח), כי במניעה זו אנו מקיימים מצות עשה בפרשת ואתחנן (דברים ד-ט): "רק השמר לך ושמור נפשך מאד", ומצות לא תעשה בפרשת כי תצא (דברים כב-ח): "ולא תשים דמים בבתך", ומקור הדבר ברמב"ם (הלכות רוצח ושמירת הנפש פי"א ה"ד):

"כל ממשול שיש בו סכנת נפשות, מצות עשה להסירו ולהישמר ממנו ולהיזהר בדבר יפה יפה, שנאמר השמר לך ושמור נפשך, ואם לא הסיר והניח הממשולות המביאין לידי סכנה, ביטל מצות עשה ועבר על לא תשים דמים". הרמב"ם מוסיף דברים חריפים (שם ה"ה): "הרבה דברים אסרו חכמים מפני שיש בהם סכנת נפשות, וכל העובר עליהן ואמר הריני מסכן בעצמי, ומה לאחרים עלי בכך, או איני מקפיד על כך, מכין אותו מכת מרדות".

יתכן לבאר מה שהוסיף הכתוב "מאד" באזהרה: "רק השמר לך ושמור נפשך מאד", על פי מה ששינוי בגמרא (חולין י): "חמירא סכנתא מאיסורא". ופירש רש"י (ד"ה ואיו) כי במקום סכנה אין סומכים על הרוב להקל, אלא צריך לחשוש גם למיעוטא, לכן יפה עושים הנזהרים להישמר מכל משמר כדי להינצל מסכנה.

"דיבורי הצדיק שם הוא קבור וטמון החיות שלו"

אולם מצינו עצה נפלאה לכל אלו אשר נפשם איוותה להשתטח על ציון רשב"י, וכן המשתוקקים לשפוך את לבם לה' בתפלה על קברם של כל הצדיקים הקדושים והטהורים, ללמוד את דברי תורתם בעיון ובדביקות גדולה, שדבר זה נחשב ממש כהשתטחות על קבר הצדיק בבחינת "אתדבקות ורחא ברוחא", כמו שכתב ה"מאור עינים" (לקוטים ריש מסכת שבת) בשם הבעש"ט הקדוש זי"ע, הנה הדברים בלשון קדשו:

"ובדורות האחרונים כשלומדים דברי שום תנא וחכם מדברי הקדמונים, שהדבר ההוא הוא חיות ומוחין שלו, והאדם הלומד ומדבר דבריו, מדבק ומכניס חיות ומוחין שלו לתוך הדיבורים, נקרא אתדבקות ורחא ברוחא, ולכך מחיה אותו, שמכניס החיות בהדברים, שלכך אמרו (יבמות יז): שפתותיו דובבות בקבר, שאפשר לומר כי זהו בחינת השתטחות על קברי צדיקים, כי דיבורי הצדיק שם הוא קבור וטמון החיות שלו כאמור... כנודע זה מדברי הבעל שם טוב נשמתו בגזי מרומים, ונקרא בחינה זו השתטחות על קברי הצדיקים".

ענין נשגב זה בשם ה"מאור עינים" מובא גם כן בספר "בעל שם טוב" (פרשת שלח אות א), וכתב על זה בהגהות "מקור מים חיים" (אות א) בשם "לקוטי אמרים" להרבי ר' דוב בער ממעזריטש זי"ע (סימן יג) דבר נפלא ששייך במיוחד לשנה זו, איך להתקשר עם התנא האלקי רשב"י על ידי הלימוד במאמריו אפילו בגמרא:

"כשלומד בגמרא אמר רבי שמעון, תיבת שמעון היא חיות התנא, וכן שם כל האדם הוא החיות שלו, ושם הוי"ה הוא מחיה ומקשר החיות עם המוחין, והדין שאומר הוא השכל שלו דהיינו המוחין, נמצא כשלומד בדחילו ורחימו, הוא מקשר עצמו לרבי שמעון ולומד אצלו".

הנה כי כן בשנה זו שנבצר מאתנו לעלות למירון, דבר בעתו מה טוב להשתמש עם העצה של הבעש"ט להשתטח על ציון רשב"י על ידי שנתעמק בדבריו הקדושים, ובפרט בהבטחתו הברורה: "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", ובזכות זה יהיו שפתותיו דובבות להתפלל עלינו להציל אותנו מן הדין בזמנים קשים אלו, ונזכה לשפע ברכה והצלחה, בני ברוכי, חיי אריכי, מזוני רוויחי, בסייעתא דשמיא ובריות גופא, וכל טוב סלה עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

כל שנה אתה מוסע למירון...
השנה תתחבר לתנא האלוקי רשב"י
עם הספר 'כדאי הוא רבי שמעון' על עיני ל"ג בעומר

פרי רוחו והגותו של הגאון החסיד המפורסם **רבי פנחס פרידמאן שליט"א**
ראה"כ דחסידי בעלזא ונחב"ס "פרי הד"ר" על פרי נגדים ושבילי פנחס" עה"ת זעוד

להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות
לכמויות ולבירורים נוספים:
768208@gmail.com | 05276-80208

**רשב"י פוטר את כל העולם
מן הדין בתורת הסוד**

ובכן לקראת ל"ג בעומר הבא עלינו לטובה, יומא דהילולא של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, הבה נתבונן במה שהעיד רשב"י על עצמו (סוכה מה:): "אמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי, יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין". ופירש רש"י: "בזכותי אני סובל כל עוונותיהם ופטורין מן הדין". והוסיף המהרש"א ב"חידושי אגדות" (סו): "והיינו שסובל עוונותיהם ביסורין וצער שהיה לו ולבנו במערה".

ומאמר זה של רשב"י הוא השורש למה שנהגו ישראל בכל הדורות, בכל עת צרה כשצריך לישועה מן השמים בגשמיות וברוחניות, ובפרט בל"ג בעומר יום ההילולא של רשב"י, לנסוע למירון לשפוך את לבם בתפלה לה' על ציון הקדוש של רשב"י, ומספרים נסים ונפלאות על הישועות הגדולות שזכו להיוושע שם. לפי האמור באים לציון שלו כדי להזכירו שיקיים הבטחתו: "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", ורשב"י נאמן להבטחתו מקיים את אשר הבטיח, ומתפלל לה' לפטור את כל העולם כולו מן הדין.

ונראה ללמוד טעם נוסף על כוחו של רשב"י לפטור את כל העולם מן הדין, על פי מה שהביא ב"זכרון דברים" מהגה"ק רבי אלכסנדר מקאמארנא [אביו של הרה"ק מהרי"א מקאמארנא] זי"ע (בתחילת הספר): "שמעתי אחד קדוש מדבר, הוא הרב הגדול מוה"ר שמעון אשכנזי מדאברמיל, פירוש על מה שנאמר בפייט (לימים הנוראים) לגולה עמוקות בדין, היינו כשהקב"ה רואה ח"ו שדינים מתגברים על ישראל, מתחיל לגלות רזין דאורייתא והדינים בטלין".

ונראה להביא מקור ברור שהעסק בתורת הנסתר מסוגל להמתקת הדינים מדברי הזהרה חדש (שיר השירים דף ע טור ד):

"וּפְּאִין כָּל אִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא לְמַנְדַּע בְּחֻקְמֵתָא דְּמֵאֲרֵיהוּן, וְאִינוּן יְדַעֵי וּמִסְתַּפְּלִין בְּרִזִין עֵילָאִין. גְּגִין דְּדָד בְּרֵשׁ נְפִיק מֵהַאי עֲלָמָא, בְּהָא אִסְתַּלְקוּ מִנִּיהַ כָּל דִּינֵין דְּעֲלָמָא". פירוש: "אשרי כל אלו המשתדלים בתורה לדעת חכמת ריבונם, והם יודעים ומסתכלים בסודות עליונים, כי כשאדם יוצא מן העולם הזה, בזה מסתלקים ממנו כל דיני העולם".

הנה כי כן מי לנו גדול כתנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי שזכה לגלות בעולם את תורת הנסתר, כשנתן רשות לרבי אבא תלמידו ביום פטירתו שהיה בל"ג בעומר לכתוב את הזהרה הקדוש לדורות עולם, לכן בכח תורת הנסתר המסוגלת

זכרון דברים: "לגולה עמוקות בדין". כשהקב"ה רואה שדינים מתגברים על ישראל הוא מגלה סודות התורה והדינים בטלים

הישוב של הבעל שם טוב על הקושיא,

איך נכתב בתורה אלפיים שנה לפני הבריאה "אדם כי ימות באהל"

רמב"ן: התורה בשורשה היתה אש שחורה על גבי אש לבנה, כל האותיות בלי פיסוק תיבות שמותיו של הקב"ה

תורת הנסתר מסוגלת להמתקת הדינים, כי שורשה בצירופי התורה שלא נזכר בהם מיתה ושאר העונשים

להמתקת הדינים אמר: "יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין".

הנה מה טוב ומה נעים לבאר בזה גילוי נפלא שכתב ב"אגרא דפרקא" (אות רכט) בענין קכ"ט ימים שיש מל"ג בעומר עד ראש השנה: "הנה תמצא מיום ל"ג בעומר עד יום ראש השנה יהיו ימים מנין הוי"ה הו"א האלהי"ם". ומבאר הרמז בזה כי בזכות תורת הנסתר שגילה רשב"י בל"ג בעומר, זוכים להשיג בענין בריאת העולם בראש השנה, כי הנהגת הטבע משם אלהי"ם בגימטריא הטבע היא על ידי הנהגה ניסית למעלה מן הטבע משם הוי"ה, בבחינת הוי"ה הו"א האלהי"ם.

כעבדא קמיה מאריה נראה לפרש הרמז בזה, על פי הידוע כי ראש השנה הוא יום הדין שכל באי עולם עוברים לפני הקב"ה כבני מרון, ולפי מה שנתבאר הרי בזכות לימוד תורת הנסתר זוכים להמתקת הדינים, לכן יש קכ"ט ימים מל"ג בעומר שבו נתגלתה תורת הנסתר עד ראש השנה כמספר הוי"ה הו"א האלהי"ם, לרמז שבזכות תורת הנסתר זוכים להמתיק את הדין בראש השנה.

ויש להוסיף נקודה יקרה כי על פי האמור ירווח לנו להבין פירוש חדש במה שאמר רשב"י: "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", שכוונתו לומר בזה שבזכות תורת הנסתר שהשאיר רשב"י לדורות עולם ביום פטירתו בל"ג בעומר, יש בכוחו לפטור את כל העולם מן הדין בראש השנה. אלא שעדיין ראוי לבאר בדרך השווה לכל נפש, מהו הקשר הפנימי בין תורת הנסתר להמתקת הדינים.

**ביאור הענין שתורת הסוד
מסוגלת להמתקת הדינים**

רחש לבי דבר טוב לבאר כוחו הנפלא של רשב"י לפטור את כל העולם מן הדין בזכות תורת הנסתר, על פי מה שמבואר בזהרה הקדוש (פרשת שלח קנט.) כי רבי יהודה שאל מרבי אבא קושיא עצומה, על מה שהזהיר הקב"ה את אדם

הראשון (בראשית ב-ז): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות". משמע מזה שהיתה לו בחירה שלא לאכול מעץ הדעת ואז לא היה מת.

התפלא על כך רבי יהודה ממה שמבואר במדרש (ב"ר ח-ב): "שני אלפים שנה קדמה התורה לברייתו של עולם". הנה כי כן איך היה כתוב בתורה עוד לפני בריאת העולם (במדבר יט-יז): "זאת התורה אדם כי ימות באהל". וכן ענין המיתה שנזכר בתורה כמה פעמים לפני שנברא העולם, שהרי יתכן שאדם הראשון לא היה חוטא ולא היה מת. על כך השיב לו רבי אבא:

"אוּרֵייתָא כְּלָא סְתִים וְגַלְיָא, וְשְׁמִיהַ קְדִישָׁא סְתִים וְגַלְיָא, וְכַתִּיב (דברים כט-כח) הַנְּסִתְרוּתָא לְהַ אֱלֹקֵינוּ וְהַנְּגַלְוֹתָא לְנוּ וּלְבָנֵינוּ, הַנְּגַלְוֹתָא לְנוּ, דְּאִיתְ רְשׁוּ לְשִׁאֲלָא וְלַעֲיִינָא וְלֹאֲסַתְפְּלָא בְּהוּ וְלְמַנְדַּע בְּהוּ, אֲבָל הַנְּסִתְרוּתָא לְהַ אֱלֹקֵינוּ, דְּיִלִּיה אִינוּן וְלִיה אֲתַחֲזִיין, דְּמֵאן יְכִיל לְמַנְדַּע וְלֹאֲתַדְבַּק דְּעֵתוּי סְתִימָא וְכָל שְׂכָן לְמִשְׁאֵל.

תָּא חֲזִי, לִית רְשׁוּ לְבָנֵי עֲלָמָא לְמִימַר מְלִין סְתִימִין וְלְפָרְשָׁא לֹן בְּרֵ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא רְבִי שְׁמַעוֹן, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִין הוּא אֲסַתְפֵּם עַל יְדוּי, וּבְגִין דְּדָרָא דְּיִלִּיה לְשִׁימָא הוּא לְעֵילָא וְתַתָּא, וְעַל דָּא מְלִין אֲתַמְרוּ בְּאַתְנַגְלִיָּא עַל יְדוּי, וְלֹא יְהָא דְּרָא כְּדָרָא דָּא דְּאִיהוּ שְׁאֲרֵי בְּגִייה עַד דְּיִתִי מְלָכָא מְשִׁיחָא."

בתרגום ללשון הקודש:

"התורה כולה סתומה וגלויה, ושמו הקדוש סתום וגלוי, וכתוב הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו, הנגלות לנו, שיש רשות לשאול ולעייין ולהסתכל בהם ולדעת בהם, אבל הנסתרות לה' אלקינו, שלו הן, ולו הן ראויות, כי מי יכול לדעת ולהתדבק בדעתו הסתומה של הקב"ה, וכל שכן לשאול.

בא וראה, אין רשות לבני העולם לומר דברים סתומים ולפרש אותם, חוץ מהמנורה הקדושה רבי שמעון, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על

"ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו, אמר ריש לקיש בשעה שכתב את התורה נטל משה זיו הפנים, כיצד, אמר ריש לקיש התורה שניתנה למשה, עורה של אש לבנה וכתובה באש שחורה, וחתומה באש, ומלופפת באש, ועם שכותב קינח את הקולמוס בשערו ומשם נטל זיו הפנים".

הרי לנו דברים ברורים, כי אחרי שניתנה התורה למשה באש שחורה הכתובה על אש לבנה, לקח משה קולמוס וכתב את התורה לישראל, ולפי דברי הרמב"ן הכוונה בזה שהעתיק את כל האותיות מהתורה של אש וכתבן באותיות שחורות על קלף לבן כפי שהן מסודרות לפנינו, ועל ידי שהעתיק את התורה של אש זכה שקרן עור פניו מאש התורה.

חשבתי דרכי לבאר לפי זה מה שרמז לנו ריש לקיש בסיום דבריו: "ועם שכותב קינח את הקולמוס בשערו ומשם נטל זיו הפנים", וצריך להבין ענין הקינוח של הקולמוס בשערות ראשו. ונראה לבאר דברי חכמים וחידותם על פי המבואר בכתבי האריז"ל (ע"ח שער ה פ"א מ"ח, שער יג פ"ג מ"ח) כי השערות של הראש הן חלולות, והן בבחינת צינורות דקים המצמצמים את האור היוצא מן המוח דרך נקבי השערות.

הנה כי כן זהו שרמז לנו ריש לקיש, כי שככתב משה את התורה קינח את הקולמוס בשערות ראשו, שהיה צריך לצמצם את השגתו הגדולה בשמות הקדושים שהיו מסודרים בתורה של אש, כדי לכתוב את התורה בסדר התיבות המובן לכל אחד מישראל, וזהו שקינח את הקולמוס בשערות ראשו, שצמצם את הידיעה בראשו דרך השערות החלולות, כדי לכתוב בקולמוס את התורה כפי שהיא כתובה לפנינו, ועל ידי צמצום זה היה לו חיבור עם האור הגדול של התורה כפי שניתנה לו ומשם היה מאיר זיו פניו.

רבי אבא רמז על התירוץ של הבעש"ט

מעתה יאירו עינינו להבין מה שתירץ הבעש"ט הקדוש, על פי מה שמבואר במדרש (ב"ר א-א): "היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם". וכן מבואר בזוהר הקדוש (פרשת תרומה קסא): "כד ברא קוב"ה עלמא אסתכל בה באורייתא וברא עלמא". פירוש: "כשברא הקב"ה את העולם הסתכל בתורה וברא את העולם". מזה נשכיל להבין שכל מה שנברא בעולם הוא רק בכח אותיות התורה שבהן נברא העולם, וכן מה שיש בעולם מיתה הוא משום שנזכר בתורה ענין המיתה: "ביום אכלך ממנו מות תמות", וכן כל המחלות שיש בעולם הוא משום שנזכרו בתורה בתוך התוכחות והעונשים.

"תורה חדשה מאתי תצא". עתיד הקב"ה לגלות לנו שורש התורה שלא נזכר שם ענין המיתה

רדב"ז: הקב"ה צוה לכתוב בספר תורה אותיות בלי נקודות כדי להאיר שמוותיו של הקב"ה משורש התורה

רשב"י זכה להשיג סודות התורה משורש התורה שהיתה אש שחורה על אש לבנה צירופי שמות הקדושים

מנהג ישראל תורה לעשות מדורות אש בל"ג בעומר, לרמז על תורת הנסתר שניתנה באש שחורה על אש לבנה

הכתיבה רצופה בלי הפסק תיבות, והיה אפשר קריאתה שתקרא על דרך השמות, ותקרא [גם כן] על דרך קריאתנו בענין התורה והמצוה, וניתנה למשה רבינו על דרך חילוק קריאת המצוה, ונמסר לו על פה קריאתה בשמות".

ויש להעיר כי מלשון הרמב"ן משמע שהתורה היתה כתובה לפני הקב"ה באש שחורה על גבי אש לבנה בלי פיסוק תיבות, אלא שהקב"ה מסר למשה רבינו את התורה לפי סדר הקריאה שלפנינו, וגילה לו את סדר קריאתה בצירופי השמות, אולם בתלמוד ירושלמי שנינו (שקלים פ"ו ה"א דף כה:): "רבי פנחס בשם רבי שמעון בן לקיש, התורה שנתן לו הקב"ה למשה, ניתנה לו אש לבנה [כשהיא] חרותה [חקוקה מלמעלה] באש שחורה, היא אש מובללת באש חצובה מאש ונתונה מאש, דכתיב (דברים לג-ב) מימינו אש דת למו". הרי מבואר שהקב"ה נתן למשה את התורה באש שחורה על גבי אש לבנה.

לכן נראה לפרש דברי הרמב"ן להשוותם עם הירושלמי, שהקב"ה אמנם נתן תחילה את התורה למשה באש שחורה כתובה על גבי אש לבנה, כפי שהיתה כתובה לפניו בסדר האותיות בלי פיסוק התיבות שכולה שמות הקדושים, כי מצד גודל קדושתו זכה להשיג את כל השמות המסודרים בתורה, אלא שאחר כך מסר הקב"ה למשה איך לכתוב את התורה לישראל באותיות שחורות על קלף לבן [זכר לאש שחורה על גבי אש לבנה] בהפסקת כל התיבות כפי שהיא מסודרת לפנינו, כדי שנדע איך לקיים כל מצוות התורה, וגם כי לא כל אחד ראוי להשיג את צירופי השמות הקדושים.

משה רבינו קינח את הקולמוס בשערות ראשו

ונראה להביא ראיה ברורה לכך, ממה שמצינו במאמר זה של ריש לקיש במדרש (דב"ר ג-ב), שדרש מה שכתוב (שמות לד-כט):

ידו, ולפי שהדור שלו רשום למעלה ולמטה, ועל כן הדברים נאמרים בגלוי על ידו, ולא יהיה דור כדור שהוא שרוי בתוכו, עד שיבוא מלך המשיח".

בהשקפה ראשונה נראה כי בכל האריכות, לא השיב לו רבי אבא כלום על קושייתו, אולם לפי ענינות דעתי נראה כי רבי אבא רמז בדברים אלו תירוץ נפלא על קושייתו כמו שנבאר בעזרת השי"ת.

הגילוי הנפלא של הרמב"ן בענין צירופי האותיות שבתורה

נקדים מה שהביא בספר "בעל שם טוב" (פרשת וזאת הברכה אות ד), כי הבעש"ט הקדוש זי"ע הקשה קושיא זו של רבי אבא, איך היה כתוב בתורה אלפיים שנה לפני בריאת העולם: "זאת התורה אדם כי ימות באהל", הלא יתכן שאדם הראשון לא היה חוטא ולא היה מת. ותירץ כי לפני הבריאה היתה התורה כתובה לפני הקב"ה בצירופי אותיות אחרים שלא נזכר בהם ענין המיתה, וכשחטא אדם הראשון ונגזרה עליו מיתה, נשתנו הצירופים כפי שהם לפנינו: "אדם כי ימות באהל". וכן כל החטאים והעונשים שנזכרו בתורה הם צירופים שהשתנו אחרי שחטאו, אבל לפני זה היו האותיות הללו בתורה לפי צירופים אחרים.

ונראה ברור כי הבעש"ט התכוון לדברי הרמב"ן בהקדמתו על התורה, שכתב גילוי נפלא בענין צירופי האותיות שבתורה שהיו כתובות לפני הקב"ה באש שחורה על גבי אש לבנה, הנה הדברים בלשון קדשו:

"עוד יש בידינו קבלה של אמת (זוהר הקדוש יתרו פז. ויקרא יג:) כי כל התורה כולה שמוותיו של הקב"ה, שהתיבות מתחלקות לשמות בענין אחר, כאילו תחשוב על דרך משל כי פסוק בראשית יתחלק לתיבות אחרות, כגון בראש יתברא אלקים, וכל התורה כן מלבד צירופיהם וגימטריאותיהם של שמות..."

ונראה שהתורה הכתובה באש שחורה על גבי אש לבנה בענין הזה שהזכרנו היה, שהיתה

אריז"ל: רשב"י היה הניצוץ של משה שברח למדין והשיג שלימותו כן ברח רשב"י והשיג שלימותו במערה

דוד המלך אמר ברוח הקודש על משה רבינו ורשב"י ניצוץ משה: "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד"

"כשמן הטוב היורד על הראש", הוא תורת הנגלה "שמן זית זך" שירד על משה שהוא ראש בני ישראל

"זקן אהרן שיורד על פי מדותיו",

אהרן הכהן במדותיו הטובות סייע למשה רבינו לקרב את ישראל לתורה

נמצא לפי זה כי בשורש התורה לפני שנברא העולם, שלא היה כתוב בה: "אדם כי ימות באהל", בפסוק התיבות כפי שהוא לפנינו, אלא כמו שכתב הרמב"ן שצירופי האותיות היו מסודרים בלי פיסוק התיבות, לא היה שייך ענין המיתה ושאר המחלות, לכן אם אדם הראשון לא היה חוטא היה באמת חי לעולם, כי היינו זוכים לקבל את התורה בצירופים אלו שלא נזכר בהם ענין המיתה ושאר המחלות, אלא שאחרי שחטא ואכל מעץ הדעת ונגזרה עליו מיתה, סידר הקב"ה את פיסוק התיבות שבתורה כפי שהיא מסודרת לפנינו, שנזכרה בהם המיתה ושאר העונשים כדי לכפר על החטא.

אמנם לכאורה יפלא הלא בזה הקדוש הנ"ל מבואר, כי רבי יהודה הקשה קושיא זו ממה שכתוב בתורה אלפיים שנה לפני בריאת העולם: "אדם כי ימות בעולם", ורבי אבא לא השיב לו התירוץ של הבעש"ט, ואיך יעלה על הדעת כי תלמידו המובהק של רשב"י שר בית הזוהר רבי אבא שכתב את הזוהר הקדוש, לא ידע את התירוץ של הבעש"ט המבוסס על הקדמתו האמיתית של הרמב"ן בענין צירופי האותיות שהיו בתורה לפני בריאת העולם.

לכן נראה כי הבעש"ט התכוון לבאר בזה מה שאר"י רבי אבא להשיב על שאלת רבי יהודה באומרו: "אורייתא פלא סתים וגלגליא, ושמייה קדישא סתים וגלגליא, וכתבי הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו, הנגלות לנו, דאית רשו לשאלא ולעיינא ולאסתפלא בהו ולמנדע בהו, אכל הנסתרות לה' אלקינו, דיליה אינון וליה אתחזין, דמאן יכיל למנדע ולאסתפלא דעתו סתימא וכל שפן למשאל".

בכך רמז רבי אבא על התירוץ של הבעש"ט, כי מאחר שהתורה סתמה את צירופי השמות של האותיות, שלא נמסרו אלא למשה רבינו ושאר הצדיקים שזכו לכך, כמו שכתב הרמב"ן שהקב"ה מסר למשה רבינו את השמות המסודרים בתורה כפי שהיו באש שחורה על גבי אש לבנה, נמצא שלפני בריאת העולם לא היה כתוב בתורה: "אדם כי ימות באהל", ומה שאמר לו רבי אבא שלא ניתנה רשות לגלות לכל אחד, כוונתו שלא ניתנה רשות לגלות מה היו צירופי השמות לפני שנברא העולם.

לפי זה מבואר היטב מה שהוסיף רבי אבא: "תא חזי, לית רשו לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפירשא לון בר בוצינא קדישא רבי שמעון, דהא קודשא בריך הוא אסתבם על ידיו". כי אמנם כן רק רשב"י זכה להשיג את צירופי השמות, כמו שהיו לפני הקב"ה באש שחורה על גבי אש לבנה,

ובכל אופן זכינו לתירוץ של רבי אבא כפי שביאר הבעש"ט, כי בשורש התורה לא נזכרו כלל ענין המיתה ושאר העונשים.

יומתק לרמז ענין זה במה שכתוב: "זאת התורה אדם כי ימות באהל", בכך רמז לנו הקב"ה תירוץ על קושיית רבי יהודה, איך היה כתוב בתורה ענין המיתה לפני שחטא אדם הראשון, הלא יתכן שלא היה חוטא ולא היה מת. לכן כדי לתרץ קושיא זו אומר הקב"ה: "זאת התורה", רק בזאת התורה כפי שהיא לפנינו כתוב "אדם כי ימות באהל", אבל בשורש התורה לפני בריאת העולם היו רק צירופי שמות בלי פיסוק תיבות.

"תורה חדשה מאתי תצא" באש שחורה על גבי אש לבנה

נראה להעיר כי לפי דברי הרמב"ן יפתח לנו פתח להבין פירוש חדש במה שמבואר במדרש שוחר טוב (תהלים מזמור ג):

"אמר רבי אלעזר, לא ניתנו פרשיותיה של תורה על הסדר, שאלמלי ניתנו על הסדר, כל מי שהוא קורא בהן, מיד היה יכול לבראות עולם ולהחיות מתים ולעשות מופתים, לפיכך נתעלם סידורה של תורה, וגלוי לפני הקב"ה, שנאמר (ישעיה מד-ז) ומי כמוני יקרא ויגידה ויערכה לי".

והנה בדרך הפשט מה שאומר רבי אלעזר שלא ניתנו פרשיות התורה הסדר, כוונתו כמו ששנינו בגמרא (פסחים ו): "אין מוקדם ומאוחר בתורה", כלומר שהפרשיות השלימות עצמן אינן מסודרות כפי שנאמרו, כי יש פרשה שנאמרה לפני פרשה אחרת ונסדרה אחריה.

אולם לפי דברי הרמב"ן נראה כי מה שאמר: "לא ניתנו פרשיותיה של תורה על הסדר", כוונתו על התיבות בפרשיות התורה שלא ניתנו על הסדר לפי צירופי השמות שניתנו למשה באש שחורה על גבי אש לבנה, כי לפעמים הצירוף של השם מסתיים מוקדם מסיום התיבה או מאוחר באמצע התיבה הבאה, כי אם היו מסודרות בסדר

האותיות של צירופי השמות, היה כל אחד מסוגל להחיות בהם מתים ולעשות מופתים.

נפלא להבין בזה מה שהבטיח הקב"ה על הגאולה העתידה (ישעיה נא-ד): "כי תורה מאתי תצא". ודרשו על כך במדרש (ויק"ר יג-ג): "אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא". לפי האמור נראה לפרש הכוונה בזה על פי מה שמבואר בגמרא (סוכה נב): "לעתיד לבוא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו". והנה על ידי זה תתבטל גזירת המיתה מן העולם, שהרי שנינו בגמרא (בי"ב טז): "הוא היצר הרע הוא מלאך המות הוא השטן", נמצא כי על ידי שיתבטל היצר הרע יתבטל גם מלאך המות.

הנה כי כן מטעם זה אומר הקב"ה: "תורה חדשה מאתי תצא", כי לעתיד לבוא כשתתבטל המיתה מן העולם יחזיר לנו הקב"ה את התורה, כפי שניתנה למשה רבינו באש שחורה על גבי אש לבנה בצירופי שמות בלי פיסוק תיבות, ועל ידי זה שוב לא יזכר בתורה ענין המיתה ושאר העונשים, אלא אדרבה מצירופי השמות ימשך שפע רב טוב בכל הברכות והישועות.

יומתק להבין בזה מה ששנינו בגמרא (נדה סא): "מצוות בטלות לעתיד לבוא". ופירש הריטב"א הכוונה בזה, שלעתיד לבוא לא יקיימו ישראל המצוות מחמת היותם מצווים ועושים, כי אם מרצונם הטוב בגדר אינם מצווים ועושים. וזהו שאמרו: "מצוות בטלות", שיתבטל הציווי על כל המצוות.

לפי האמור יש לפרש הכוונה בזה, כי היות שיתבטל פיסוק התיבות כפי שהוא לפנינו, נמצא כי כל המצוות יהיו בטלות שלא נהיה מצווים ועושים, מאחר שאין פיסוק התיבות בתורה המורות לנו לקיים המצוות. אך עם כל זאת נקיים כל המצוות בגדר אינם מצווים ועושים, כי זכור נזכור את כל אותיות התורה כפי שקיבלנו אותה בהר סיני בפיסוק התיבות, באופן שנזכה גם לצירופי השמות כפי שהם באש שחורה על גבי

אל התיבה עד שהיו פותחין הספר תורה ומראין אותו לקהל כנודע, ואז היה מסתכל באותיות הספר תורה ממש, והיה אומר שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כל כך שיוכל לקרוא האותיות היטב, על ידי זה נמשך אור גדול אל האדם".

לפי דברי הרדב"ז הכוונה בזה, כי מאחר שהאותיות שבספר תורה נכתבו בלי שום נקודות וטעמים, כדי להתחבר בכך עם השורש של התורה שניתנה למשה באש שחורה על גבי אש לבנה בלי פיסוק תיבות, כי כל כולה נקראה בצירופי שמותיו של הקב"ה, לכן מלבד הקריאה באותיות עם הנקודות והטעמים צריך להסתכל בכתב של התורה, כדי להתחבר בכך עם שורש התורה כפי שניתנה בלי נקודות, ועל ידי זה נמשך על האדם אור גדול מאש התורה.

רשב"י ניצוץ משה השיג סתרי תורה באש שחורה על גבי אש לבנה

בדרך זו במסילה נעלה לבאר כוחו הנפלא של רשב"י לפטור את כל העולם כולו מן הדין, על פי המבואר בזהר הקדוש באדרא זוטא (פרשת האזינו רצו:), שנתקבצו כל החבריא קדישא עם רשב"י ביום פטירתו שדרש בפניהם סודות גדולים, וסיים את דבריו בפירוש הפסוק (תהלים קלג-א): "כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם". והעיד רבי אבא, שרשם באותה שעה כל הסודות שגילה רשב"י, כי כאשר הוציא רשב"י מפה קדשו: "כי שם צוה ה' את הברכה", יצאה נשמתו הטהורה טרם שהספיק לסיים הפסוק "חיים עד העולם".

"אמר רבי אבא, לא סיים בוציא קדישא למימר חיים עד דאשתכחו מלוי, ואנא פתבנא, סברנא למכתב טפי ולא שמענא, ולא זקיפנא רישא דנהורא הנה סגי ולא הנה יכילנא לאסתכלא". פירוש: "אמר רבי אבא, לא סיים המנורה הטהורה [רשב"י] לומר חיים עד שנשתתקו דבריו, ואני כתבתי, חשבתי לכתוב עוד ולא שמעתי, ולא הרמתי את ראשי כי האור היה גדול ולא יכולתי להסתכל".

ונראה לבאר מה שסיבב הקב"ה שסיים רשב"י למסור את סודות התורה בעולם הזה לדורות עולם בפסוק: "כי שם צוה ה' את הברכה", זאת ועוד, שיצאה נשמתו טרם שהספיק לומר "חיים עד העולם", על פי המבואר בספרים הקדושים כי רשב"י היה הניצוץ של משה רבינו, ומקור הדבר ב"ליקוטי ש"ס" לרבינו האריז"ל (מסכת שבת): "דע כי הרשב"י עליו השלום היה ניצוץ ממשה רבינו ע"ה, וכמו שמשוה ברח מפני חרב פרעה והשיג שלימותו שם במדבר, כך הרשב"י ברח מפני הקיסר והשיג שלימותו שם במערה המדברה בלוד".

"כטל חרמון היורד על הררי ציון", הוא רמז לתורת הנסתר שגילה רשב"י שהיא בבחינת טל שיורד בחשאי

"כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם" -

ש"ם נוטריקון ש'מעון מ'שה שהוא רשב"י ומשה רבינו

רשב"י נפטר אחרי שאמר "כי שם צוה ה' את הברכה",

כי עדיין לא הגיע הזמן שנזכה ל"חיים עד העולם"

רעיא מהימנא: "ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי"

ויש להקשות וכי המלאכים לא היו יודעים תשובה זו, אלא מאי אית לך למימר שהם היו קורין בתורה קריאה אחרת רוחנית, בלא פיסוק תיבות על דרך שמותיו של הקב"ה, וכן אמרו רבותינו ז"ל כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה, והודיעם הקב"ה שיש לתורה קריאה אחרת גשמית, על דרך פיסוק תיבות בענייני בני אדם, בטומאה וטהרה, ואיסור והיתר, ופטור וחייב, וכן כל שאר דיניה.

ואחר שידעת זה תבין שאלתך, כי צוה האל יתעלה שיכתבו את התורה בלא נקודות וטעמים כאשר היתה באמנה אתו יתברך, כדי שיהיו בה שתי קריאות רוחנית וגשמית כדי שמי שיכול להשיג ישיג, וכן אמרו (ברכות נה). יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ, ומסר הנקודות והטעמים כשאר תורה שבעל פה שהיא פירוש לתורה שבכתב, כן הנקודות והטעמים הם פירוש לתורה שבכתב".

המסתכל באותיות הספר תורה מקבל אור גדול

נמצינו למדים מדברי הרדב"ז חידוש גדול מאד, כי מה שנמסר במסורה לכתוב את האותיות שבספר תורה בלי טעמים ונקודות, הגם שהתורה הכתובה לפנינו כבר מסודרת בפיסוק תיבות, ואנו קוראים אותה עם הנקודות והטעמים, עם כל זאת מאחר שאין בה נקודות וטעמים, ואפשר לקרוא אותן בצירופי השמות בלי פיסוק התיבות, כפי שהיו מסודרות באש שחורה על גבי אש לבנה, הרי הן מאירות לפנינו באור בהיר של השמות הקדושים.

ימתק להבין בזה מה שכתב רבי חיים וויטאל זי"ע ב"שער הכוונות" בשם רבינו האריז"ל (ענין קריאת ספר תורה דרוש א), שיש ענין גדול להסתכל באותיות הספר תורה כדי להמשיך על עצמו אור גדול:

"מנהג מורי ז"ל שיהיה נוהג לנשק הספר תורה, וללוותו לילך אחריו כשמולכין אותו מן ההיכל אל התיבה לקרות בו, ואחר כך היה נשאר שם סמוך

אש לבנה, וגם לפי הסדר שקיימנו כל המצוות בכל ימות עולם לפני הגאולה.

הקריאה בספר תורה אותיות בלי נקודות כדי להתחבר עם התורה של אש

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד להתבונן בדבר פלא, שגם כיום הזה שהתורה הקדושה נמסרה לנו בפיסוק התיבות, עם כל זאת אנו יכולים לקבל הארה גדולה מצירופי השמות, כפי שהם בשורש התורה לפני הקב"ה באש שחורה כתובה על גבי אש לבנה, על ידי הקריאה בספר תורה שאין בו נקודות.

דבר נפלא זה אנו למדים ממה שכתב בשו"ת הרדב"ז (סימן אלף סח), לבאר הטעם שנמסר במסורה מדור לדור עד משה רבינו שקיבל את התורה בהר סיני, לכתוב את התורה בספר תורה על גבי הקלף בלי שום נקודות, וצריך ביאור מאחר שכל הנקודות שאנו קוראים בתורה גם הן נמסרו למשה רבינו בסיני, למה לא נמסר לו גם לכתוב אותן בספר תורה כדי שיהיה שלם באותיות ונקודות, ומבאר הרדב"ז הענין בזה על פי דברי הרמב"ן הנזכרים, הנה הדברים בלשון קדשו:

"שאלת ממני אודיעך דעתי, למה אין כותבין הנקודה בספר תורה, כיון שהכל ניתן למשה רבינו ע"ה בסיני, וגם הטעמים היו ראויים שיכתבו אותם, כדי שיקרא הקורא קריאה ישרה בלי שיבוש, שהרי גם הטעמים מבארים טעם הכתובים לפעמים.

תשובה. שאלתך זו תלויה במה ששאלו המלאכים להקב"ה (שבת פח:). כשעלה משה רבינו ע"ה לקבל את התורה, אמרו מלאכי השרת מה לילוד אשה בינינו, אמר להם הקב"ה לקבל תורה בא, אמרו לו תנה לנו, והיינו דכתיב (תהלים ח-ב) אשר תנה הודך על השמים, אמר להם משה, תורה מה כתיב בה (שמות כ-ג) לא תרצח, לא תנאף וכו', רציחה יש ביניכם וניאוף יש ביניכם, תורה למה לכם, והודו ואמרו (תהלים שם-י) ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ.

סתרי תורה שורשם מצירופי התורה של מעלה

הנה כי כן יאירו עינינו וישמח לבנו להבין מה שאמר רשב"י: "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", אשר כפי מה שנתבאר בתחילת המאמר הוא בכח תורת הנסתר המסוגלת להמתקת הדין, שעל כך רמז הפייטן האלקי: "לגולה עמוקות בדין", הקב"ה מגלה עמוקות סתרי תורה כשהוא רואה את ישראל נתונים ח"ו בדין.

לפי האמור הביאור בזה, כי מאחר שזכה רשב"י ניצוץ משה לגלות בעולם תורת הנסתר, משום שזכה להשיג את שורש התורה כפי שניתנה למשה באש שחורה על גבי אש לבנה בלי פיסוק התיבות, ששם מתגלה באור בהיר שכל התורה כולה שמוותיו של הקב"ה, לכן יש בכוחו לפטור את כל העולם כולו מן הדין, שהרי כפי שכבר למדנו לא נזכר בשורש התורה: "אדם כי ימות באהל", וכן לא נזכרו כל שאר העונשים. זאת ועוד, שהשמות הקדושים עצמם מסוגלים להמתיק את כל הדינים מישראל.

יומתק להבין בזה מנהג ישראל תורה להדליק מדורות של אש בל"ג בעומר, כמו שכתב ה"בני יששכר" (אייר מאמר ג אות ג):

"מנהג ישראל תורה הוא להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד האור כי טוב שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר ל"ג בעומר" תורה, ולכבוד נשמת מאור התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה, וביום הזה עלה לשמי מרומים והוא יומא דהילולא דיליה לאור נסע ונלך, לכבוד ספרו הקדוש זהר המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו, והוא מאיר לנו בגלותנו עד כי יבא משיח צדקנו".

לפי האמור יש לבאר הטעם למנהג זה, כדי לרמז בכך שכוחו של רשב"י בהשגות תורת הסוד, הוא משום שזכה להשיג את התורה בצירופי השמות כפי שהיתה לפני הקב"ה באש שחורה על גבי אש לבנה, לכן מרבים להדליק מדורות של אש לרמז על השורש של תורת הנסתר בשתי האשים. זאת ועוד, שאנו רוצים לעשות בכך פועל דמיון לגאולה העתידה, שיקיים הקב"ה את הבטחתו: "תורה חדשה מאתי תצא", שיגלה לנו את שורש התורה באש שחורה על גבי אש לבנה.

יוחאי, שהם בבחינת אחים כי רשב"י הוא ניצוץ משה, ושניהם נתנו את התורה לישראל, משה רבינו בנגלה ורשב"י בנסתר.

וזהו שדיבר דוד המלך בהמשך המזמור משני חלקי התורה שמסרו לישראל, ופתח עם משה שנתן תורת הנגלה לישראל: "כשמן הטוב היורד על הראש", הוא תורת הנגלה שהיא בבחינת "שמן טוב" שירד על הראש, על משה שהוא ראש בני ישראל, כמו שכתוב (שמות כז-כ): "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך", וכתב ב"אור החיים" הקדוש שהוא רמז על התורה.

"זקן אהרן שירד על פי מדותיו", הוא רמז על אהרן הכהן שבמדותיו הטובות סייע למשה ללמד תורה לישראל, כמו ששינינו במשנה (אבות פ"א מ"ב): "הלל אומר, הוי מתלמידי של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". "כטל חרמון שירד על הררי ציון", הוא רמז על תורת הנסתר שהוריד רשב"י בארץ ישראל, שהיא בבחינת טל שירד בחשאי ולא כגשם שירד ברעש, כן תורת הנסתר נמסרת בחשאי.

וזהו שסיים דוד המלך את המזמור: "כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם" - ש"ם נוטריקון שי'מעון מ'שה, ששניהם הורידו את תורת הנגלה ואת תורת הנסתר, ובזכות תורת הנסתר ששורשה בצירופי השמות באש שחורה על גבי אש לבנה, עתיד הקב"ה לבטל מיתה מן העולם כשימסור לישראל את התורה החדשה שהיא צירופי שמות של שורש התורה, לכן סיים ואמר: "כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם", כי בהשלמת שני חלקי התורה נגלה ונסתר, נזכה להמשיך "חיים עד העולם", שתתבטל המיתה ונחיה לעולם.

מעתה יאירו עינינו להבין נפלאות דרכי ה', שסיים התנא האלקי רשב"י ניצוץ משה ביום ל"ג בעמ"ר בגימטריא מ"שה, לגלות סודות התורה בעולם הזה בפסוק: "כי שם צוה ה' את הברכה" - ש"ם נוטריקון שי'מעון מ'שה שהם הברכה שצוה ה' לדורות עולם, אולם לא הספיק רשב"י לומר "חיים עד העולם", כי עדיין לא הגיע זמן הגאולה שנזכה לחיים עולמיים, ובגאולה העתידה כשיגלה לנו הקב"ה את התורה החדשה נזכה גם לחיים עד העולם.

לפי זה ירווח לנו להבין מה שזכה רשב"י ניצוץ משה לגלות בעולם סודות התורה אשר לא שזפתם עין, כי כאשר נתבונן נשכיל להבין, שהשורש של כל תורת הנסתר הוא בשורש התורה שהיתה מסודרת לפני הקב"ה בצירופי שמות באש שחורה על גבי אש לבנה. לכן כמו שזכה משה להשיג שורש התורה, אלא שמפאת שעדיין לא ניתנה לו רשות לגלותם לישראל, כתב את התורה מסודרת בפיסוק התיבות כמו שהיא לפנינו, כך זכה רשב"י הניצוץ של משה להשיג את שורש התורה שכולה שמות הקדושים, שהוא שורש לכל תורת הנסתר שגילה בזוהר הקדוש, משום שניתנה לו רשות מן השמים לגלותה לישראל, כדי שיוכלו להתחזק בעקבתא דמשיחא.

נפלא לצרף מה שכתב ה"חתם סופר" זי"ע ב"תורת משה" השלם (סוף דברים) בדרשה ביום ל"ב בעומר לפני בני חבריא קדישא (דף קצב.ב): "ל"ג בעמ"ר בגימטריא מ"שה שהוא עמוד התורה". ויש לפרש הרמז על פי מה שכתב ה"בני יששכר" (אייר מאמר ג אות ב) כי שורש השמחה בל"ג בעומר שנפטר בו רשב"י הוא, כי יום זה הוא מתן תורה של תורת הנסתר, כמבואר בזוהר הקדוש באדרא זוטא (פרשת האזינו רפז): שבים פטירת רשב"י צוה לתלמידו רבי אבא לכתוב כל הסודות שנתגלו לו לדורות עולם. הנה כי כן זהו הרמז: "ל"ג בעמ"ר בגימטריא מ"שה", כי כמו שבחג השבועות מסר משה לישראל את תורת הנגלה, כן בל"ג בעומר מסר רשב"י ניצוץ משה לישראל את תורת הנסתר.

דוד המלך אמר על משה ורשב"י: "שבת אחים גם יחד"

לפי זה אמינא מילתא חדתא כי מטעם זה פתח דוד המלך את מזמור קל"ג שבתהלים בפסוק: "שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד". והנה בדרך הפשט התכוון בזה על משה ואהרן, אולם לפי האמור יש לומר שראה דוד ברוח קדשו, שעתידי רשב"י ניצוץ משה לגלות סודות התורה ביום פטירתו ולסיים חיייו בעולם הזה בפסוק האחרון של מזמור זה. לכן פתח את המזמור: "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד", והתכוון בזה על משה רבינו ורבי שמעון בן

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה
שהלכה לעולמה ביום שישי שעבר ז' אייר והובאה למנוחת עולמים בירושלים עיה"ק תובכ"א - ת.נ.צ.ב.ה.